

Olimpiada języka francuskiego

Ewa Kalinowska, Urszula Paprocka-Piotrowska

Olimpiada Języka Francuskiego (OJF) to konkurs umiejętności językowych i wiedzy na temat krajów francuskiego obszaru językowego, stojący na najwyższym poziomie, a adresowany do uczniów szkół ponadgimnazjalnych. Główną ideą przeprowadzanej na terenie całego kraju olimpiady jest edukacja wielojęzyczna i wielokulturowa, ze szczególnym uwzględnieniem promocji nauczania i uczenia się języka francuskiego.

W roku szkolnym 2014/2015 olimpiada odbywa się po raz trzydziesty ósmy. Od początku swego istnienia OJF stawia sobie za cel wyłanianie i nagradzanie najbardziej utalentowanej młodzieży oraz poznanie wybitnych nauczycieli, przygotowujących uczniów do udziału w konkursie.

Do roku szkolnego 2008/2009 organizatorem Olimpiady Języka Francuskiego był Instytut Filologii Romańskiej Uniwersytetu Warszawskiego wraz z Ośrodkiem Alliance Française działającym przy UW. Wiosną 2009 r. Ministerstwo Edukacji Narodowej, sprawujące nadzór nad przeprowadzaniem olimpiad przedmiotowych, ogłosiło zmiany w sposobie ich finansowania i podjęło decyzję o wyborze organizatora w drodze konkursu na realizację zadania publicznego.

W roku 2009 PROF-EUROPE Stowarzyszenie Nauczycieli Języka Francuskiego w Polsce, wraz z zaproszonymi do współpracy dydaktykami języka francuskiego o najwyższych kompetencjach i renomie, stanęło do konkursu ogłoszonego przez MEN. Decyzja, na mocy której powierzono Stowarzyszeniu organizację Olimpiady Języka Francuskiego, zapadła w listopadzie 2009 r. Organizacja trzydziestej trzeciej olimpiady (XXXIII OJF) w roku szkolnym 2009/2010 wymagała od Stowarzyszenia i jego partnerów ogromnej mobilizacji merytorycznej oraz logistycznej, by – z jednej strony – zapewnić ciągłość projektu

poprzez staranne przygotowanie testów i dokumentacji oraz przeprowadzenie wszystkich etapów konkursu w stosownych terminach, z drugiej zaś – by skutecznie dotrzeć z informacją o konkursie do jak największej liczby szkół. W pierwszym etapie XXXIII OJF – pierwszej edycji olimpiady organizowanej przez PROF-EUROPE w nowym trybie – wzięło udział 2024 uczniów z 281 szkół na terenie całego kraju. MEN doceniło pracę Stowarzyszenia. Organizacja olimpiady została powierzona PROF-EUROPE w kolejnych latach.

W celu zapewnienia sprawnej komunikacji z uczestnikami konkursu oraz osobami nim zainteresowanymi w roku 2009 uruchomiona została strona internetowa Olimpiady Języka Francuskiego: www.ojf.org.pl

Komitet Główny OJF wyłonił osiem komitetów okręgowych, działających w Gdańsku, Poznaniu, Łodzi, Warszawie, Wrocławiu, Lublinie, Sosnowcu oraz Krakowie. Członkami tych komitetów są osoby związane z regionalnymi oddziałami PROF-EUROPE, w tym nauczyciele szkół średnich oraz pracownicy uczelni wyższych: Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II, Uniwersytetu Warszawskiego, Uniwersytetu Śląskiego, Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu, Uniwersytetu Wrocławskiego, Uniwersytetu Gdańskiego, Uniwersytetu Łódzkiego, Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie, jak również pracownicy innych instytucji edukacyjnych, np. Alliance Française.

Zgodnie z regulaminem konkursu (dostępnym na www.ojf.org.pl), olimpiada odbywa się w trzech etapach: szkolnym, okręgowym i centralnym. Komitety okręgowe czuwają nad sprawnym przeprowadzeniem etapu szkolnego na terenie podlegających im okręgów oraz organizują etap okręgowy. Za organizację etapu centralnego odpowiada Komitet Główny OJF. Od XXXIII do XXXVII Olimpiady (lata 2010-2014) etap centralny odbywał się na Uniwersytecie Adama Mickiewicza w Poznaniu. Począwszy od edycji XXXVIII (2014/2015), postanowiono, że w celu szerokiego promowania idei konkursu miejsce finału będzie corocznie zmieniane. I tak, w marcu 2015 r., etap centralny odbył się na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II w Lublinie.

Wszystkich uczestników olimpiady – bez względu na etap, w którym biorą udział – charakteryzuje bardzo dobra znajomość języka francuskiego (leksyka, frazeologia, składnia, fonetyka), a także doskonała orientacja w kulturze, literaturze, geografii, historii i tzw. realioznawstwie Francji i innych krajów francuskojęzycznych.

Nie bez znaczenia pozostaje fakt, że udział w OJF wpływa znacząco na rozwijanie postaw autonomii uczniów wobec własnego doskonalenia językowego oraz bardziej efektywnej, zaangażowanej nauki szkolnej. Program olimpiady jest skorelowany z wymaganiami MEN i Centralnej Komisji Egzaminacyjnej, dotyczącymi matury z języka francuskiego na poziomie rozszerzonym oraz dwujęzycznym.

Testy i etapy OJF

Testy i pytania konkursowe opracowywane są corocznie przez romanistów-glottodydaktyków, przy stałej współpracy rodzimych użytkowników języka francuskiego: lektorów i wykładowców pracujących w Polsce.

Etap szkolny

Testy na etap szkolny opracowywane są w dwóch wersjach – dla uczniów z klas dwujęzycznych (testy o wyższej skali trudności) oraz niedwujęzycznych. To jedyny etap, na którym wprowadzone są testy różnicujące. Taka organizacja etapu szkolnego wynika ze znaczących różnic w programach nauczania klas zwykłych i dwujęzycznych na poziomie szkoły średniej. Etap szkolny zawodów sprawdza przede wszystkim sprawność rozumienia tekstu pisanego oraz umiejętność sporządzenia wypowiedzi pisemnej, ze szczególnym uwzględnieniem znajomości gramatyki i słownictwa. Ambicją organizatorów olimpiady jest udział jak największej liczby uczniów w etapie szkolnym. Rekordowa pod tym względem była edycja XXXIV (2010/2011), kiedy w etapie szkolnym wzięło udział 2822 uczniów, tj. o prawie 800 osób więcej niż w edycji poprzedzającej. W bieżącym roku szkolnym do etapu szkolnego zgłosiło się 2532 uczniów z 327 szkół, z których 475 zakwalifikowanych zostało do udziału w etapie okręgowym. Zgodnie z *Regulaminem OJF*, do etapu centralnego zakwalifikowanych zostaje około 60 uczniów z całego kraju, którzy na etapie okręgowym uzyskali najwyższe wyniki punktowe.

Etap okręgowy

Zawody etapu okręgowego charakteryzuje wyższy stopień trudności: składają się one z części pisemnej oraz części ustnej. Wszyscy uczestnicy etapu okręgowego składają obecnie egzamin dwuczęściowy, co stanowi znaczącą różnicę w stosunku do edycji OJF sprzed roku 2009/10, podczas których obowiązywała zasada „dopuszczenia” do części ustnej etapu okręgowego, tj. pierwsza kwalifikacja kandydatów już po części pisemnej. Wprowadzona przez organizatora (tu: KG OJF w porozumieniu z PROF-EUROPE) zmiana podyktowana jest przekonaniem, iż w celu zapewnienia obiektywnej oceny istnieje konieczność

Rok szkolny	Liczba zarejestrowanych szkół	Liczba uczestników etapu			Liczba finalistów	Liczba laureatów
		szkolnego	okręgowego	centralnego		
XXXIII OJF 2009/2010	281	2024	366	56	40	16
XXXIV OJF 2010/2011	343	2822	494	65	40	20
XXXV OJF 2011/2012	296	2 575	463	64	43	20
XXXVI OJF 2012/2013	318	2546	576	61	36	21
XXXVII OJF 2013/2014	348	2770	541	62	42	20
XXXVIII OJF 2014/2015	327	2532	475	61	40	20

Tabela 1. Liczba szkół i uczestników poszczególnych etapów kolejnych edycji Olimpiady Języka Francuskiego (lata 2009-2015)

sprawdzenia u uczestników komunikacyjnych kompetencji językowych zarówno na poziomie wypowiedzi pisemnej, jak i ustnej. Tak więc w części pisemnej test sprawdza pogłębioną znajomość gramatyki i słownictwa oraz rozumienie ze słuchu i tworzenie krótkich wypowiedzi. Podczas części ustnej uczestnicy przygotowują prezentacje na trzy tematy związane z geografiami, historią i szeroko pojętą kulturą Francji i krajów francuskojęzycznych. Po doświadczeniach pierwszej edycji OJF organizowanej przez PROF-EUROPE lista tematów stanowiących podstawę do wyboru prezentacji została zmodyfikowana: zagadnienia uściślono oraz pogrupowano w trzy bloki tematyczne (*questions générales, civilisation et culture française et francophone, histoire de France et relations franco-polonaises* (por. www.ojf.org.pl)), a jednocześnie pozostawiono uczestnikom możliwość samodzielnego wyboru i sposobu przedstawienia wybranych zagadnień.

Etap centralny

Podczas etapu centralnego uczestnicy rozwiązują w pierwszej kolejności pisemnie, po polsku, test kulturoznawczy (test wielokrotnego wyboru oraz pytania wymagające krótkich, najczęściej jednowyrazowych odpowiedzi), w drugiej zaś budują wypowiedź pisemną w języku francuskim, która *prowokowana* [jest] przez lekturę jednego z trzech podanych tekstów źródłowych (objętość dokumentu nie przekracza jednej standardowej strony wydruku, a rozumienie nie powinno nastręczać uczestnikom większych trudności).

Część ustna etapu centralnego związana jest z szeroko pojętą kulturą francuskiego obszaru językowego. Z podanej w *Programie Olimpiady* listy lektur uczestnicy wybierają dwie książki i przygotowują ich swobodną prezentację, zawierającą elementy interpretacji i analizy wybranych fragmentów tekstów. Ta część egzaminu ustnego odbywa się w języku polskim. Zaproponowana w *Programie* lista lektur nie jest zamknięta: po uzyskaniu zgody Komitetu Głównego uczestnik może wybrać i przedstawić samodzielnie wybrany utwór.

W drugiej części egzaminu ustnego uczeń prowadzi swobodną rozmowę w języku francuskim na wybrany temat literacki, związany z tematyką jego wypowiedzi w języku polskim. Polskojęzyczny test kulturoznawczy oraz zasada prezentacji dzieł literackich w języku polskim wprowadzone zostały w XXXIV OJF (rok szkolny 2010/2011) w celu wyrównania szans wszystkich uczestników.

Finały Olimpiady Języka Francuskiego podczas edycji od XXXIII do XXXVII odbywały się w Poznaniu, na Uniwersytecie

Adama Mickiewicza, zaś ostatni, tegoroczny finał XXXVIII OJF miał miejsce w Lublinie, na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II, w dniach 12-14 marca 2015 r.

W marcu br., nakładem lubelskiego Wydawnictwa Werset, ukazał się zbiór testów egzaminacyjnych z pięciu ostatnich edycji Olimpiady (2009-2014), pod redakcją Marleny Deckert, Małgorzaty Piotrowskiej-Skrzypek i Ewy Kalinowskiej. Otrzymali go nauczyciele towarzyszący uczniom, którzy brali udział w etapie centralnym XXXVIII OJF. Testy będą rozprowadzane w oddziałach PROF-EUROPE w całym kraju.

Olimpiada Języka Francuskiego w komentarzach uczestników

Ogromnie się cieszę, że znalazłam się wśród 16 wyróżnionych osób, które stanowią w moim odczuciu elitę, to wielki prestiż zostać Laureatem Olimpiady. Jeszcze w pełni nie dociera do mnie ta radość, myślę, że z czasem będzie większa niż dzisiaj (...). Nie zrezygnuję z rozwijania mojej znajomości języka i kultury francuskiej i frankofońskiej, mam jeszcze dużo do zrobienia. Chciałabym studiować lingwistykę stosowaną.

Laureatka XXXIII OJF, w dniu ogłoszenia wyników

Najważniejsza jest systematyczność. I oczywiście wiara we własne możliwości. Wydaje mi się, iż tajemnica sukcesu tkwi również w rozbudzeniu w sobie pasji – jeśli zaczynamy być ciekawi tego co robimy, wszystko staje się dużo łatwiejsze i sukces przyjdzie na pewno.

Laureatka XXXV OJF, o przygotowaniach do Olimpiady

dr Ewa Kalinowska

Sekretarz Zarządu Głównego PROF-EUROPE, członek Rady Zarządzającej Międzynarodowej Federacji Nauczycieli Języka Francuskiego (FIPF). Pracownik Uniwersyteckiego Kolegium Kształcenia Nauczycieli Języka Francuskiego Uniwersytetu Warszawskiego. Dydaktyk-literaturoznawca, autorka kilkudziesięciu artykułów dot. dydaktyki języka francuskiego oraz literatury francuskojęzycznej.

dr hab. Urszula Paprocka-Piotrowska, prof. KUL

Prorektor KUL ds. Promocji i Współpracy z Zagranicą. Prezes Stowarzyszenia Nauczycieli Języka Francuskiego w Polsce PROF-EUROPE. Dydaktyk, językoznawca, autorka wielu znaczących opracowań i artykułów z dziedziny glottodydaktyki, wielokulturowości i wielojęzyczności.